

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Iesu S. Theol. Professoris
Theologia Tripartita Sive Resolutiones Polemicæ,
Speculativæ, Practicæ, Controversiarum, & Quæstionum,
etiam recentissimarum, quæ in Schola, & ...**

Missionarijs, & alijs animarum Curatoribus, & Theol. studiosis solerter
accommodatæ ...

Complectens copiosè Resolutiones Theologicas, etiam modernas, ad
praxim accommodatas

Archdekin, Richard

Antverpiæ, 1682

Caput 2. De Sacramento Baptismi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40873

Part 2. tract. 3. cap. 1. De Sacram. in comin. 329
doctrinae sincerum affectum & defensorem me-
rito agnosceret.

Quantum verò commodum habeant in Re-
pub. Christiana singuli, in foro tam interno,
quàm externo, ex varijs Theologorum etiam
Recentiorum Scriptis in omni quaestione studio-
sè elaboratis, vel hinc facilius aestimabis: quod
nemo prudens non maximi faciat in promptu
habere plurimos doctos & sinceros Consiliarios,
quos in qualibet sua difficultate & quaestione
convocare, & consulere possit, illosque fidos,
& nulli contententium parti addictos. Nonne
etiam ipsi passim Principes Ecclesiae, Theologos
adhuc spirantes adeoque Recentiores in unum con-
gregare, & singulorum opiniones exquirere
gaudent pro gravissimarum Causarum decisio-
ne? Hoc tanti momenti privilegium singulis
etiam privatis per Theologorum recentium diu-
turnas in omni genere elucubrationes & Scripta
communicari, non leve certè orbi Christiano
commodum & beneficium reputari debet.

C A P U T II.

De Sacramento Baptismi.

§. 1. De eius materia, forma, & unitate.

Baptismus definitur in Catechismo Tri-
dentini par. 2. c. 2. Sacramentum regene-
rationis per aquam in verbo. Proprium enim
Baptismi est homini primam gratiam, & vitam
spiritalem conferre, ut qui nascitur filius iræ &
mortis per peccatum originale, incipiat per Bap-
tismi gratiam renasci in sortem, & adoptionem
filio-

330 Pars 3 tract. 4. cap. 2 De Sacram. Baptismi.
filiorum Dei, juxta illam Christi sententiam
Ioan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu
sancto, non potest introire in regnum Dei.* Præceptum
tamen Baptismi suscipiendi omnibus commune
non nisi post resurrectionem suam evulgavit
Matth. ult. *Euntes docere omnes gentes, baptizantes eos
in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti:* ita cum
communi D. Thom. quæst. 66. art. 2.

2. Ex his colligit Ecclesia materiam Baptismi
remotam à Christo constitutam esse aquam ele-
mentarem, prout usibus humanis inservire solet:
materiam verò proximam esse abluionem cor-
poris, quæ per aquam exercetur. Quod si con-
tingat aliquid horum deficere, ut vel aqua non
sit naturalis, vel non idonea ad corporis ablu-
tionem, Baptismus erit invalidus, defectu mate-
riæ à Christo requisitæ, quam supra cap. 1. §. 1.
ostendimus pertinere ad essentiam Sacramenti,
& à nullo posse immutari.

3. Hinc in ordine ad praxim, Dicendum pri-
mò, Aquam per mixtionem alterius corporis de-
sinere esse materiam Baptismi, quando in toto
mixto plus extraneæ substantiæ quam aquæ con-
tinetur: quod colligi debet ex odore, sapore,
densitate, alijsque accidentibus, quæ sensuum
experimento percipiuntur, uti habet sententia
communis cum D. Thoma quæst. 66. art. 4. Et
probat ex eo, quod inter homines tale mixtum
non soleat pro aqua usuali haberi aut usurpari,
quando autem mixtio non est adeò notabilis,
non definit aquæ nomen, & usum retinere.

Undè inferes primò, etsi non sufficit lutum, va-
lidè tamen per aquam lutosam Baptismum con-
ferri: Secundò, non sufficere aquam artificia-
lem, qualis est aqua rosacea, aut alia, quæ ex flo-
ribus aut herbis distillatur, quia magis habet flo-
ris,

ris, quàm aquæ substantiam : tertio idem dicendum de sale resoluta, de saliva, sudore, aut lachrymis : non autem de tenui cerevisia quam probabilius est aquæ naturam non amittere. Nihil proinde horum adhibendum est, nisi infantis sine Baptismo morientis necessitas cogat.

4. Dicendum secundo, Aquam accidentaliter transmutatam non esse materiam Baptismi quamdiu non est idonea ad abluendum, secus quando potest ablutioni servire. Hinc aqua in glaciem, aut nivem concreta tunc tantum potest esse idonea materia Baptismi, quando aliqua ex parte resoluta corpus humectare, & abluere potest. Quod autem aqua sit calida, colorata, aut turbida, nihil obstat valori hujus Sacramenti, quamdiu manet vera aqua, & corpori abluendo accommodata.

5. Dicendum tertio, Quoad partem corporis abluendam, Baptismus certo validum esse, si caput, pectus, vel scapulæ abluantur, cum hæc sint præcipuæ partes corporis. Verum si tantum manus aut pes abluatur, dubius est Baptismus, ac propterea extra necessitatem illicitè sic confertur. Quod si collatus sit, postea debet sub conditione repeti. Idem sentiendum de infante pelle adhuc secundinâ circumdato; vel si soli capilli abluantur, ita ut corporis pars non tangatur.

Coninc. Laym. Diana p. 5. tr. 3. resol. 1. 2. 3.
6. Sed quæstio est, quæ quantitas aquæ possit ad Baptismi valorem sufficere. Respondeo, quamlibet sufficere quæ serviat ad ablutionem sensu humano perceptibilem, ut docet hic *Hurtado disput. 1. diffc. 6. contra Suarezem, Valenc. &c.*

Dices, Qui manè si aspersit aquâ benedictâ verè dicit se hodie non lavisse; ergo ad moralem ablutionem non sufficit quævis aquæ sensibilis aspersio aut ablutio.

Respon-

Respondeo neg. consequentiam : quia affirmans in casu se non lavisse, id non intelligit de quavis morali ablutione, sed de illa in qua solent homines aquâ liberalius affusâ manus ac faciem abluere, ut ipsæ circumstantiæ significant.

7. Forma Baptismi in occidentalibus Ecclesijs hæc usurpatur : *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen.* Sumitur ex Matt. 28. *Baptizantes eos in nomine Patris, &c.* Ratio hujus institutionis est : quod cum Baptismus sit introitus in Ecclesiam Christi, oporteat in ejus susceptione expressam fidei Christianæ professionem facere per Dei unius & trini invocationem.

8. Debet in forma Baptismi persona altera à baptizante exprimi, ut appareat distinctio personarum baptizantis, & baptizandi, cum nemo à seipso baptizari possit. *c. debitum*, de Baptismo. Obesset etiam valori ommissio vocum, *In nomine Patris &c.* Ratio hujus, est Christi institutio.

9. Accidentales mutationes formæ Baptismi, etsi valorem non impediunt, administrationem illicitam reddunt, excepto necessitatis casu, v. g. si omittas, *ego*, aut transpositio fiat, *te ego baptizo.* Item, si aliqua persona transponatur, v. g. nominando Filium ante Patrem : si modica verborum interruptio fiat, aut si superflua addantur, v. g. *Ego Ioannes te baptizo in nomine Patris omnipotentis, & Filij, & Spiritus Sancti.*

10. Si dubium rationabile sit de valore collati Baptismi, repeti debet sub conditione, hæc formâ, *Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine &c.* Idque locum habet, tam in dubio juris, v. g. si Doctores discrepent, an valeat Baptismus tali modo

modo collatus, quàm in dubio *facti*, si absolutè incertum sit, utrum fuerit collatus Baptismus, v.g. si infans expositus sit nullâ ipsi adjectâ schedulâ, aut signo quo Baptismus ei collatus fuerit: imò si signum illud non sit satis certum praxis hic habet ut talis sub conditione baptizetur.

II. Facilius sub conditione repetitur Baptismus in infante quàm adulto, eo quod adultus per fidem, & actum contritionis salvari possit, etiamsi Sacramentum Baptismi non acceperit.

QUÆRES *primò*. An moderni hæretici dum convertuntur, debeant sub conditione baptizari?

Respondeo negativè regulariter. Si tamen dubium sit, v.g. an adhibita fuerit aqua rosacea, vel an alius aquam applicuerit, alius formam protulerit, sub conditione baptizari debent.

QUÆRES *secundò*: An licitum sit Sacerdoti occultè baptizare filium hæretici de vita periclitantem, si dubitet an validè baptizatus fuerit, vel ad Baptismum postea suscipiendum supervicturus?

Respondeo affirmativè, imò rectè faciet, si sub specie alicujus solarij aut medicinæ præbendæ ad tale ministerium sibi aditum procuret, quantumvis parentes invitos esse cognoscat.

Quod si talis puer vel adolescens sit filius Anabaptistæ, absolutè baptizandus erit, cum illa Secta non soleat suos ante annum ætatis trigessimum baptizare, nisi aliundè constet puerum alia viâ ad Baptismum pervenisse.

In Baptismo per obstetricem collato, quid agendum sit ex præscripto Pastoralis Mechliniensis vide hic infra §. 3. num. 7.

De Baptismo in partibus Hæreticorum plures quaestiones resolvuntur infra tract. 6. quaest. 28.

§. 2. De dispositione suscipientis Baptismum.

1. **A**D valorem baptismi non requiritur fides, aut alia bona dispositio suscipientis, sed sufficit libera voluntas, quamvis habita ob perversum finem. Quia conveniens fuit Sacramentum hoc ita à Christo institui, ut quantum moraliter fieri posset, sciretur utrum homo suscipisset Sacramentum, quod non fieret, si multum dependeret ab interna dispositione.

2. Ad obtinendam tamen gratiam sanctificantem in Baptismo requiritur bona suscipientis adulti dispositio, conveniens sanctitati Sacramenti quod suscipitur, quia Sancta Sanctè tractari debent. Et quidem ad Baptismum in adultis requiritur fides supernaturalis, tanquam fundamentum justitiæ Christianæ; deinde poenitentia, ut colligitur Act. 2. *Pœnitentiam agite & baptizetur unusquisque vestrum.* Et Marc. ultimo: *Qui crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit.*

3. Verumtamen opus non est ut contritio hominis baptizandi perfecta sit, sed sufficit attritio ex supernaturali motivo concepta. Est enim hoc Sacramentum per se institutum ut hominem justificet.

4. Peccata ante Baptismum commissa non sunt materia absolutionis post Baptismum conferendæ. Quia potestas clavium non extendit se nisi ad subiectos jurisdictioni Ecclesiasticæ, & respectu eorum actuum, qui tempore jurisdictionis committuntur; soli autem baptizati sunt subditi Ecclesiæ. Ac proindè ab adulto baptizando nulla peccatorum Confessio Sacramentalis exigenda debet.

5. Extra casum necessitatis non debet Baptismus

Pars 1. tract. 4. cap. 2. De Sacram. Baptismi. 335
mus sine solemnitatibus conferri, etiamsi per
unum aut alterum mensē expectandum sit, v.g.
dum Patrini adveniant: habenda interim est
cura, ne infans sine Baptismo decedat. Quod si
infans, ob periculum mortis, sine solemnitatibus
& ceremonijs baptizatus fuerit, solent illæ po-
stēa suppleri.

¶ 3. *De Ministro Baptismi.*

1. **Q**uivis homo ratione præditus validè bap-
tizat. Nititur hæc assertio institutione
Christi, quam usus Ecclesiæ, & traditio osten-
dit. Ratio verò institutionis est summa Baptismi
necessitas.

2. Peccat graviter extra necessitatem bap-
tizans, cui id de jure & ex officio non competit.
Peccat itidem ille, cui jure & ex officio compe-
tit baptizare, si extra necessitatem non solemniter
baptizet, nam Canones ob honorem Sacra-
menti severè præcipiunt, ut Sacerdos solemniter
in Ecclesia baptizet; nisi tamen obstat alicu-
jus personæ infamia, aut damnum notabile inde
secuturum.

3. Parentes graviter peccant, qui offerunt pro-
lem baptizandam alieno Parocho, sine licentia
proprij. Quia Ecclesiæ ordinationi cum viola-
tione alieni juris adversantur. Nisi constet spe-
ciale privilegium intervenire.

4. In casu necessitatis hic ordo observandus
est; ut præsentē Sacerdote aut Episcopo non
baptizet Diaconus; præsentē Diacono non
baptizet Clericus inferior; præsentē Clerico
non Laicus; præsentē viro non femina; denique
præsentē fideli non hæreticus aut infidelis. Etsi
hic ordo pervertatur, ita ut præsentē Sacerdote
alius

336 Pars 3. tract. 4. cap. 2. De Sacram. Baptismi.
alius seu Clericus, seu Laicus baptizare præsumat, erit peccatum sacrilegij mortale, similiter si infidelis baptizet præsentem fideli. Circa Clericos verò Sacerdote inferiores, marem item & fæminam, non videtur esse culpa plusquam venialis imò nulla erit, si causa subfit.

5. Minister Baptismi debet esse unicus; quare si alius materiam apponat, alius formam proferat, nihil efficitur, Quia tali casu forma, ego te baptizo est falsa, cum illam proferens non baptizet aquam applicando. Quod si simul plures Ministri materiam & formam super uno homine baptizando absolutâ intentione simul absolvant, singuli vere conficiunt Sacramentum tanquam causæ totales. Ratio est, quia unius actio alterius actionem non impedit, & uterque verè baptizat.

6. Requiritur etiam in Ministro intentio baptizandi saltem confusa more Ecclesiæ, ut c. 1. §. 2. probatum est.

Si contingat Ministrum baptizare marem quem putat esse fæmellam, nihil oberit valori Baptismi. Quia intendit baptizare infantem sibi præsentem. *Bonac. p. 4. n. 26. &c.*

7. In homine apud hæreticos baptizato possunt suppleri cæremoniæ; sed non est moris, ne fortasse rudis populus existimet nos hæreticorum baptisma debitâ formâ collatum tanquam minus validum improbare.

QUÆRES primò: An Parochus baptizare debeat infantem quem obstetrix affirmat se, apparente mortis periculo, ritè baptizasse? Negat *Sotus, Victoria, de Castro & plures alij*; afferentes solummodò supplendas esse cæremonias, quæ solent in publico Baptismo adhiberi.

Respondeo tamen, in tali casu infantem iterum

rùm à Parocho sub conditione baptizandum esse, si præter obstetricis testimonium aliam certitudinem non habeat de baptismo validè administrato. Confirmatur hæc responsio auctoritate Pastoralis Mechliniensis, in quo universaliter id fieri præscribitur, his verbis : *Conditionalis baptizatio faciendâ est circa infantes, qui ab obstetricibus baptizati esse referuntur.* Idemque disertè docet *Molanus, & Sylvius in 3. part. q. 66. art. 9. dub. 2.*

Et favet ratio : quia etsi obstetrix postea interrogata, ostendat se callere formam, & ritum baptizandi, potest tamen prudenter dubitari, an ex acceleratione, aut turbatione animi inter strepitus, & clamores parentum, & domesticorum, in ipso baptizandi actu errorem aliquem admiserit, quales aliquando intervenisse historiae non paucæ testantur.

Et idem ordinariè dicendum videtur, quando infantes ab aliis laicis, sive viris, sive feminis in simili casu domi baptizantur ; cum res tanti momenti magnam exigat cautelam ac securitatem. Dixi, *ordinariè*, quia non assentior illis qui id universaliter requirunt. Inveniuntur enim viri Laici in hoc non minus docti ac periti, quàm sint aliqui Clerici, & Sacerdotes.

Quæres secundò : An infans, qui ante partum videtur moriturus, possit in matris utero ab obstetrice, vel alio quopiam baptizari ?

Respondeo affirmativè, si v. g. obstetrix adeò perita sit, ut manu in matris uterum insertâ infantis corpus aliquâ ex parte aquâ perfundere possit, adjectâ verborum formâ consuetâ : ita docet *Suar. & 6. alij apud Dianam par. 1. r. 15.*

Idem dicendum est, quando matre pregnantem subitò extinctâ, possit in ejus corpore aditus aperiri,

§. 4. De Patrinis.

1. **A**D munus patrinum tria requiruntur: 1. usus rationis (non certa ætas) 2. ut Patrinus in baptismo sit ipse baptizatus, & Patrinus in Confirmatione sit confirmatus, alioqui invalidè suscipiet munus Patrinum, & non contrahet cognationem spiritualem. 3. Requiritur intentio formalis gerendi munus spiritualis Patris secundum consuetudinem Ecclesiæ, nec sufficit infantem materialiter tantum tenere.

2. Religiosi Patrini esse non debent; ne ob spiritualem cognationem nimia familiaritas cum secularibus, præsertim fæminis, contrahatur. Excipe tamen, si Religiosus sit Episcopus, aut si contraria consuetudo Prælati non contradicentibus id alicubi permetteret.

3. Pater non debet propriam prolem suscipere, ne contractâ cognatione spirituali cum conjugè debitum petere non possit. Nec decet ut duo conjuges alienam prolem suscipiant, potest tamen consuetudine honestari. Unde *Coninck* monet duos conjuges susipientes alienam prolem non contrahere cognationem spiritualem, alioquin talis susceptio ipsis graviter prohibita esset.

4. Patrinus unus esse debet, sive mas, sive mulier, vel ad summum duo, mas, & fæmina. Constat ex *Trid. sess. 24. cap. 4. de reform.* Ubi Parochus obligatur ut nomen baptizati, ac patrino- rum in librum diligenter referat, eosque moneat de cognatione spirituali contracta inter ipsos, & baptizatum, & illius patrem, ac matrem: nec

Pars 3. tract. 4. cap. 2. De Sacram. Baptismi. 339
nec non inter baptizantem ac baptizatum, &
hujus patrem ac matrem tantum.

5. In privato baptismo non est opus patrino;
non enim videtur Ecclesia parentes voluisse ad
hoc obligare, cum in necessitate vix idoneus eli-
gi possit. Si tamen adhibeatur, contrahet cogna-
tionem spiritualem, eo quod patrinus non adhi-
beatur tantum ob majorem solemnitatem, sed
etiam propter obligationem instruendi puerum.
Alij tamen negant à patrinis in privato baptis-
mo cognationem spiritualem contrahi, *Sotus,*
Sanchez, Meratius &c.

6. Solent in quibusdam Germaniæ locis Ca-
tholici esse patrini filiis hæreticorum baptizante
illos ministro hæretico in debita forma, in nomi-
ne SS. Trinitatis. Neque consuetudo videtur
improbanda, quia patrini officium est ut exter-
nâ susceptione profiteatur, quod hominem mo-
dò spiritualiter genitum suscipiat in curam suam,
tanquam spiritualis ejus nutritius & Pædagogus,
id autem præstare potest Catholicus etiam si in-
fans ab hæretico baptizetur.

Quæres: An etiam ad baptismum infantis
Catholici apud Sacerdotem Catholicum liceat
admittere patrinum hæreticum?

Respondeo negativè, cum communi Docto-
rum. Si tamen timeretur gravis indignatio ami-
corum, etiam hæreticorum, aut aliud gravius in-
commodum, probabile est talem patrinum sine
crimine posse admitti, qui etiam contrahet
cognationem spiritualem, ita docet *Castrap.*
Laym. l. 5. tr. 2. c. 9. Diana p. 9. tr. 7. resol. 31.